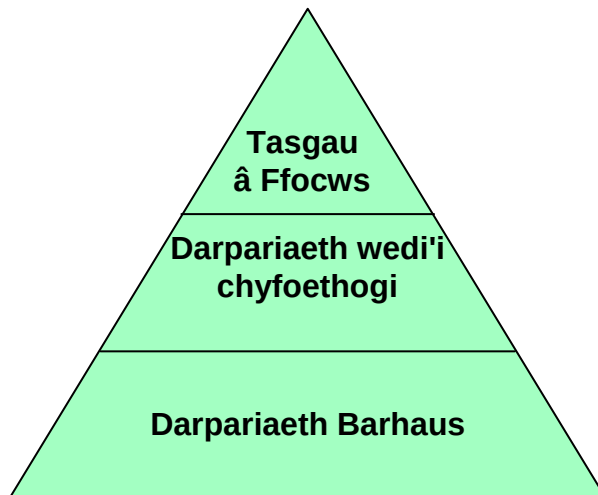

**Pecyn Cymorth i Integreiddio
Addysg ar gyfer Datblygu Cynaliadwy
a Dinasyddiaeth Fyd-eang
drwy'r Cyfnod Sylfaen**

Cynnwys	Tudalen
Cyflwyniad	1
Thema: Cyfoeth a Thlodi	3
Sgerbwd Syniadau	
Cyfoethogi'r Ddarpariaeth	
Thema: Hunaniaeth a Diwylliant	6
Sgerbwd Syniadau	
Cyfoethogi'r Ddarpariaeth	
Thema: Dewisiadau a Phenderfyniadau	10
Sgerbwd Syniadau	
Cyfoethogi'r Ddarpariaeth	
Thema: Iechyd	13
Sgerbwd Syniadau	
Cyfoethogi'r Ddarpariaeth	
Thema: Yr Amgylchedd Naturiol	16
Sgerbwd Syniadau	
Cyfoethogi'r Ddarpariaeth	
Thema: Treuliant a Gwastraff	19
Sgerbwd Syniadau	
Cyfoethogi'r Ddarpariaeth	
Thema: Newid yn yr Hinsawdd	22
Sgerbwd Syniadau	
Cyfoethogi'r Ddarpariaeth	
Rhestr o lyfrau defnyddiol	26
Cydnabyddiaeth	27

Cynllunio ar gyfer Darpariaeth y Cyfnod Sylfaen

Darpariaeth Barhaus

Ei rôl yw bod yn 'athro ychwanegol' sy'n darparu cyd-destun i gefnogi dysgu plant. Mae'n cynnwys adnoddau a phrofiadau sydd ar gael yn gyson a ddarparir o ganlyniad i wybodaeth ymarferwyr am anghenion datblygiadol plant gan ddefnyddio'r gofod a diddordebau plant. Cynhwysir adnoddau sy'n galluogi plant i wneud dewisiadau a phenderfyniadau.

Mae'n darparu cyfleoedd i blant

- fod yn gyfranogwyr gweithgar, hyderus
- wneud dewisiadau i greu eu cyd-destunau dysgu eu hunain
- wneud dewisiadau ar sail eu profiadau eu hunain
- gael yr amser a'r lle i ymgymryd â'u dysgu

Darpariaeth wedi'i Chyfoethogi yw ...

sut rydym yn gwella, cyfoethogi, ehangu ac ymestyn y ffyrdd y mae plant yn dysgu ar draws y ddarpariaeth barhaus. Awgrymiadau yw'r rhain ar sut y gellir cyfoethogi'r Amgylchedd Dysgu i gefnogi syniadau o'r Sgerbwd Syniadau. Gellir cyflwyno'r adnoddau i'r gwahanol ardaloedd cyn neu ar ôl rhoi'r gweithgareddau enghreifftiol a awgrymir yn y Sgerbwd ar waith. Felly nid ydym yn argymhell y dylid cyflwyno'r **holl** adnoddau hyn i'r ardaloedd yr un pryd ac ni ddylid cyflwyno'r cyfan ar ddechrau'r thema. Awgrymiadau yw'r rhestr o **adnoddau enghreifftiol** ar gyfer cefnogi gweithgareddau ym mhob thema.

Tasgau â Ffocws yw ...

sut rydym yn hyrwyddo, cyfarwyddo a modelu i blant yr hyn sydd angen iddynt ei ddysgu er mwyn datblygu'n ddysgwyr gydol oes, annibynnol, hyderus. **O.N. Ni chynhwysir tasgau â ffocws yn y fan hon oherwydd eu bod yn ddibynnol ar gyd-destun unigol pob ysgol a datblygiad disgyblion**

Sgerbwd syniadau yw ...

fframwaith wedi'i seilio ar ddull thematig o weithio sy'n cynnwys syniadau i'w defnyddio neu eu haddasu am gyfnod amhenodol. Medra gynnwys syniadau'r disgyblion yn ogystal â'r Staff.

Addysg ar gyfer Datblygu Cynaliadwy a Dinasyddiaeth Fyd-Eang yn Narpariaeth y Cyfnod Sylfaen

“Mae plant ac oedolion ifanc yn haeddu gwybod bod bywydau a phenderfyniadau eraill ar draws y byd yn effeithio ar eu tynged a bod cyswllt anorfod rhyngddynt. Mae ganddynt hawl i ddeall y materion hollbwysig sy'n wynebu'r blaned a gwybod sut y gallant gyfrannu'n bersonol at helpu i lunio'r dyfodol.”

Jane Davidson

Mae **ADCDF** yn gynhenid yn y Cyfnod Sylfaen, lle rhoddir y pwyslais ar weithgareddau dysgu arbrofol y tu allan a'r tu mewn ac ar ddatblygu ymwybyddiaeth o'r amgylchedd ac amrywiaeth y bobl sy'n byw yno. Gall ADCDF addysgu disgyblion i fod yn ymwybodol o'r byd o'u cwrmpas pan maent yn ifanc iawn.

Mae'r pecyn cymorth hwn yn cymryd themâu'r ADCDF fel y'u nodwyd yn *Addysg ar gyfer Datblygu Cynaliadwy a Dinasyddiaeth Fyd-eang : Dealltwriaeth Gyffredin ar gyfer Ysgolion*, (Llywodraeth Cynulliad Cymru, Gorffennaf 2008) ac yn eu cysylltu â Fframwaith y Cyfnod Sylfaen.

Dyma'r themâu:

Cyfoeth a thlodi	Dewisiadau a phenderfyniadau	Treuliant a gwastraff
Iechyd	Amgylchedd naturiol	
Newid yn yr hinsawdd	Hunaniaeth a diwylliant	

Er bod y pecyn hwn wedi ei gyflwyno ar ffurf themâu ar wahân, mae'n bwysig cofio'r integreiddio a'r llinynnau cysylltiol rhwng pob thema ac y gallai rhai gweithgareddau fynd i'r afael â mwy nag un thema ar y tro. Dechreuwch drwy nodi'r sgiliau sydd angen i'ch disgyblion eu datblygu wedyn cyfeiriwch at weithgareddau enghreifftiol a fyddai'n hwyluso datblygiad eu dysgu.

Sut y trefnir y pecyn hwn

Cyflwynir un thema ar y tro. Cynigir syniadau thematig o fewn fframwaith sgerbwd syniadau a chynhwysir syniadau pellach ar sut i gyfoethogi'r dysgu mewn ardaloedd darpariaeth parhaus.

1. Fframwaith Sgerbwd Syniadau

Mae'r fframwaith yn seiliedig ar ddull thematig o weithio sy'n cynnwys syniadau i'w defnyddio neu eu haddasu am gyfnod amhenodol.

2. Darpariaeth wedi'i chyfoethogi

Awgrymiadau yw'r rhain ar sut y gellir cyfoethogi'r Amgylchedd Dysgu i gefnogi syniadau o'r Fframwaith syniadau Sgerbwd. Gellir cyflwyno'r adnoddau i'r gwahanol ardaloedd cyn neu ar ôl rhoi'r gweithgareddau enghreifftiol a awgrymwyd yn y Sgerbwd ar waith. Nid ydym yn argymhell y dylid cyflwyno'r **holl** adnoddau hyn i'r ardaloedd yr un pryd ac ni ddylid cyflwyno'r cyfan ar ddechrau'r thema.

Adnoddau enghreifftiol. Ar ddiwedd y pecyn cynhwysir rhestr o adnoddau enghreifftiol sy'n addas i'r trawsdoriad o themâu.

Mae'r themâu 'newid hinsawdd' a 'hunaniaethau a diwylliant' yn cynnwys awgrymiadau ar gyfer cefnogi gweithgareddau yn y thema. Rydym hefyd wedi cynnwys rhestr lyfrau a syniadau ar gyfer y pynciau 'ailgylchu' a 'bwyty masnach deg'.

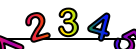
CYFOETH

A

THLODI

Sgerbwd Syniadau

Datblygiad Creadigol Siapiau sêr ar gyfer hudlathau Gwneud ffaniau Gwneud modelau o dai Defnyddio gwastraff pobl eraill i wneud rhywbeth “newydd” Cynllunio a gwneud esgidiau Pypedau hosan Argraffu gan ddefnyddio pwmpen/llysiau ayyb. Posterï – “A ydych chi wedi gweld y dywysoges hon?” Edrych ar bortreadau mewn palas	Datblygiad Personol a Chymdeithasol, Lles ac Amrywiaeth Ddiwylliannol Pwy yw fy nheulu? Perthnasoedd teuluol Beth sy’n ein gwneud ni’n hapus / drist? Beth sy’n deg / annheg? Cyfeillgarwch Moesgarwch / cyfarch A fyddai’r bobl yn y palas yn siarad yn yr un ffordd â phobl gyfoethog / tlawd? “What makes me happy” DVD Save the Children Ystafelloedd mewn tŷ – ble mae pethau? Cysylltu â chadw’n daclus / helpu yn y cartref Chwarae rôl – trinwyr gwallt, defnyddiau trin gwallt A oes gan ysgolion cyswllt straeon tebyg?	Sgiliau Iaith, Llythrennedd a Chyfathrebu Cymharu lluniau yn stori Sinderela a thrafod tegwch Ystumiau sy’n cysylltu agweddau ac emosiynau e.e. pwyntio, codi llaw ayyb. Ysgrifennu â siarcol / gwneud marciau Gwahoddiadau – cyswllt TGCh Bwydlenni / Ryseitiau Mapiau straeon Posterï ar gyfer y ddawns (TGCh) Iaith leoliadol Llyfrau Little Princess, e.e. “I want my potty” “Dyddiadur Kabo” – Cymharu marchnad ym Motswana ag archfarchnadoedd ym Mhrydain - Cymharu offer ysgol yn y stori â’ch ysgol chi Chwarae rôl – yn y farchnad “Something Special”/“Jamela’s Dress”
Datblygu’r Gymraeg Lliwiau Rhifau (mwy / llai) Cyfarchion (chi / ti) Sut wyt ti? Gorchmynion a symudiadau – cysylltu â Datblygiad Corfforol Enwi anifeiliaid Ystafelloedd mewn tŷ – beth sy’n perthyn i bob ystafell? Iaith leoliadol Holi cwestiynau	Cyfoeth a Thlodi	
Datblygiad Corfforol Gwneud modelau gan ddefnyddio blychau cardfwrdd mawr Cysgodfeydd o gardfwrdd, yn gysylltiedig ag anghenion ar ôl trychineb Dringo i fyny ac i lawr grisiau ayyb. Clymu careiau, rhubanau, bow Dawnsio ffurfiol Dawnsio rhuban Gweithgareddau gwnïo a lasio Mwclis gleiniau Taith i’r palas (gan ddefnyddio beiciau ayyb.)	Datblygiad Mathemategol Cysyniadau am fwy / llai Mesur: maint – gwneud diodydd parti - hyd - amser Pwysau - glo Arian – faint sydd gennych chi? Didoli arian (Dysgu am Arian TGCh) Pysiau Chwarae rôl – siop esgidiau Blwch tocynnau ar gyfer y ddawns Odrifau ac eilrifau – gemau pa un nad yw’n perthyn Cyfateb hosanau ac esgidiau Cyfateb esgidiau ac olion traed Rhifo mewn trefn, camau Patrymau rhifau Archwilio rhifau hyd at 12 Numicon, cysylltu rhifau 10 + 1 10 + 2	Gwybodaeth a Dealltwriaeth o’r Byd Coginio ar gyfer y ddawns, e.e. sgons pwmpen Edrych ar ddefnyddiau – archwilio synhwyrdd – carpiâu a chyfoeth Esgidiau - amgylchiadau / manau gwahanol Gwneud mwclis â gleiniau (cysylltu hyn â gwneud tlysau mewn gwledydd eraill ar gyfer bywoliaeth) Mapio’r daith i’r ddawns Cynnyrch masnach deg / cysylltu cynnyrch â gwledydd – mapiau / cynnyrch a tharddiad planhigion Argaeledd bwyd e.e. newyn – cysylltu â bwyd parti Argaeledd dŵr – cario dŵr – llyfrau Small World, “Carrying” Digartrefedd – Beth sydd ei angen arnom i fyw? Cymharu â “Beth ydyn ni eisiau?” UNICEF “First Steps to Rights” gweler cartrefi, dŵr ayyb.

 Tywod Glityr Hambwrdd isel. Esgidiau ar gyfer gwneud ôl traed.	 Dŵr Bwcedi o ddŵr er mwyn golchi ffenestri a sgwrio lloriau. Brwsys sgwrio.	 Paent Paent aur / arian. Glitr Stensilau / stampiau sêr.	 Toes Glitr. Hadau pwmpen. Torrwyr siâp sêr.	 Byd Bach Ffigyrau straeon tylwyth teg. Castell / palas.
 Adeiladu Lluniau o gestyll / palasau Lluniau o gerbydau / coetsis.	 Chwarae Rôl Ysgubell. Gwisgoedd. Hudlathau. Siop esgidiau. Cegin.	Pen Bwrdd Jig-sos o gartrefi. Gemau pa un nad yw'n perthyn. 	 Gwneud Marciau Gwahoddiadau, Mapiau. Amlenni. Rhestrau o bethau i'w gwneud. Rhestrau tasgau. Templedi ar gyfer dewislenni.	 Cornel Greu Rysâit am gacen briodas. Eisin. Adnoddau ar gyfer gwneud masgiau. Templed ar gyfer gwneud ffan. Adnoddau ar gyfer gwneud hudlathau.
Cornel Ddarllen Cardiau dilyniannu. Masgiau. Pypedau / pypedau bys. Chwedlau traddodiadol. Stori ar CD. 	Darganfod Defnyddiau ar gyfer profi cryfder. Gwneud a chynllunio esgidiau. Tapiau mesur. Casgliad o glochau. 	 Rhif Esgidiau o feintiau gwahanol. Cyfrif llygod. Bwydydd parti. Tapiau mesur. Olion traed o feintiau gwahanol.	Cerdd DVD Cinderella gan Disney. Effeithiau sain hudlathau. Hudlathau. Ffoil/defnyddiau pefriog. Cerddoriaeth ddawns. 	Corfforol Cerddoriaeth ddawns. Dringo grisiau. Brwshys – sgwrio ac ysgubo. Rhubanau Lluniau dawnsio.
Profiadau Ychwanegol:				

HUNANIAETH

A

DIWYLLIANT

Sgerbwd Syniadau		
Datblygiad Creadigol - Sicrhau bod amrywiaeth o ddeunydd ail-gylchu ar gael yn barhaus Adeiladu cysgodfannau o ddeunyddiau amrywiol (graddfa fawr) e.e. wig-wam Gwneud mygydau/penwisg / pypedau yn adlewyrchu diwylliannau gwahanol Arsylwi ar batrymau/ lliwiau baneri gwledydd gwahanol a'u hail-greu Arsylwi a thrafod ffabrigau/ matiau gwahanol. Gwehyddu patrymau gan ddefnyddio deunydd amrywiol Canu rhigymau/ caneuon traddodiadol a chaneuon dathlu amryw o wledydd e.e. Dydd Gŵyl Dewi, Diwali Defnyddio offerynnau cerddorol aml-ddiwylliannol Trafod a chreu cardiau dathlu gwahanol achlysuron Crefftiau ac arteffactau traddodiadol. Arsylwi ar, trafod a chreu e.e. lamp Diva, magl breuddwyion (<i>dream catcher</i>) Creu ac ymateb i gerddoriaeth o wahanol ddiwylliannau Creu symudiadau ar gyfer dawns wrth ymateb i gerddoriaeth amrywiol + dysgu a pherfformio dawns traddodiadol o wahanol wledydd Gwneud ac addurno platiau bwyd amrywiol, arsylwi, trafod e.e. Llestri gleision Patrwm Helyg, Llestri Abertawe Arsylwi a gwneud sandalau / hetiau amrywiol Ymweld ag orielau celf. Arsylwi a thrafod celf o ddiwylliannau gwahanol Chwarae rôl – sefydlu siop neu gaffi Masnach Deg	Datblygiad Personol a Chymdeithasol, Lles ac Amrywiaeth Ddiwylliannol Creu cysylltiad a datblygu perthynas gyda chymunedau eraill e.e. o fewn y Sir/ Cymru/ Ewrop a thu hwnt Trafod nodweddion ffrindiau/ teulu Creu coeden deuluol Gwahodd rhieni/ mam-gu/ tad-cu i siarad a rhannu profiadau am blentyndod/ diddordebau/ teithiau a gwyliau gwahanol Adnabod cyfrifoldebau o fewn teulu a chymharu rhain gyda phlant o deuluoedd mewn gwledydd eraill Nodweddion corff – sut rwy'n edrych/ teimlo e.e. defnyddio mwgwd o ddiwylliant arall (dangos emosiwn wrth ddermyddio'r corff cyfan) Nodweddion personoliaeth/ cymeriad – gwneud rysâit 'Pwy ydw i?' i ddisgrifio cymeriad e.e. 2 gwpan o chwerthin, 1 llwyaid o ddagrau, pinsiad o styfnigrwydd ... (gwefan Oxfam) Llefydd sy'n bwysig imi – cartrefi gwahanol Gêm 'Dydy e ddim yn deg' – Masnach Deg Doliau Persona Pypedau pren Adnabod cymdeithasau o fewn eu cymunedau a'u gwahodd i'r Ysgol e.e. yr Urdd/ Brownies/ Sefydliad y Merched/ Clwb Ffermwyr Ifanc/ pobl o wledydd eraill/ grwpiau ethnig gwahanol	Sgiliau Iaith, Llythrennedd a Chyfathrebu Ail-ddefnyddio amlenni/ papur/ cardiau pen blwydd ayyb Creu pabell stori '<i>Growing up Global</i>' tud 51 Trafod amrywiaeth eang o bosteri/ lluniau/ ffotograffau o bobl a gwledydd gwahanol Gwahanol gyfarchion e.e. 'Helo' mewn ieithoedd gwahanol Cyfathrebu â phobl o wahanol wledydd e.e. e-bost, cerdyn post, llythyr, galwad ffôn, cynhadledd fideo Storïau Ffuglen amrywiol/ Storïau traddodiadol o wahanol wledydd Arddangos a thrafod sgript ieithoedd amrywiol Rhannu storïau am brofiadau plant eraill ar draws y Byd e.e. '<i>Wake up World</i>'
Datblygu'r Gymraeg Datblygu geirfa trwy ddysgu enwau e.e. rhannau'r corff, ffrwythau, llysiau Dysgu caneuon/ hwiangerddi traddodiadol e.e. 'Pen, ysgwyddau, coesau, traed', Chwarae gemau e.e. 'Beth wela i gyda fy llygad bach i?', Gem 'Kim', Dysgu dyddiau'r wythnos/ misoedd/ tymhorau Datblygu geirfa wrth drafod emosiwn e.e. defnyddio mwawd o ddiwylliant arall	Hunaniaeth a Diwylliant	Gwybodaeth a Dealltwriaeth o'r Byd Edrych ar ein ardal leol/ Ysgol/ cartrefi a chymharu ag ardal gyferbyniol Gwahodd pobl sy'n ein helpu ni ac sy'n helpu eraill i'r ysgol Codi ymwybyddiaeth o Fasnach Deg Coginio gan ddefnyddio cynhwysion amrywiol. Coginio ryseitiau o fwydydd gwahanol wledydd. Blasu bwydydd amrywiol. O ble mae bwyd yn dod? E.e. taith banana/ bwydydd Masnach Deg Dillad, tlysau a gwisgoedd traddodiadol amrywiol. Teganau, gemau a diddordebau plant o amgylch y byd. Mynd ar wyliau – enwi gwledydd a thrafod lluniau/ ffotograffau o'r gwledydd Sut ydyn ni'n teithio? Cynllun Ysgol/ pentref. Edrych ar fapiau a lluniau o'r awyrr/ atlas/ glôb Siopau amrywiol mewn gwahanol wledydd Edrych ar anifeiliaid sy'n byw mewn gwahanol wledydd – eu swyddogaethau/ sut maen nhw'n helpu Dysgu am draddodiadau Cymreig a'u cymharu a thraddodiadau eraill e.e. Gwisg genedlaethol, gwisgoedd ar gyfer achlysur arbennig – priodas/bedydd/Boneti'r Pasg Creu map sy'n dangos cysylltiadau sydd gan yr athro/ athrawes a'r plant o fewn y dosbarth e.e. perthynas yn byw yn Siapan Dysgu am alwedigaethau gwahanol o fewn y gymuned a chymunedau eraill ar draws y Byd
Datblygiad Corfforol Gemau cydbwysio offer ar wahanol rannau o'r corff e.e. dynwared cario dŵr/ nwyddau ar ysgwydd/ pen Gwahanol ffyrdd o gario e.e. mamau'n cario babanod Gêm Salad Ffrwythau Dawns (gweler Datblygiad Creadigol) Gwehyddu Coginio – cymysgu/ addurno Creu symudiadau i gyfleu emosiwn, masgiau o ddiwylliant arall		Addysg Grefyddol Trafod gwahanol ddathliadau o amrwyiol wledydd a diwylliannau Dathliadau personol – bedydd/ pen blwydd Priodas – seremoni a gwisgoedd Ffrindiau/ teuluoedd Ymweld â lleoedd arbennig Gwahodd Arweinwyr Crefyddol amrywiol i siarad â'r plant Storïau o Lyfrau Sanctaidd e.e. Y Samariad Trugarog Pobl sy'n ein helpu – Y Fam Teresa /Dr. Barnado

Cyfoethogi'r Ddarpariaeth Parhaus: Hunaniaeth a Diwylliant

Darllen	Clonc	Marcio
Deunydd darllen amrywiol: Storïau - Gwlad Bell Bell, Sandal, Annwyl Dad, Dyddiadur Kabo, Y Byd a greodd Geraint, Dyma faint dwi'n dy garu di, Yn yr eira, Dathliadau Awen – Llyfrau Gwybodaeth e.e Eliffantod, Y Jiraff na allai ddawnsio, Guto a Marged yn Lesotho, <i>Handa's Surprise</i>, Marchnad Mam-gu Mapiau amrywiol Llyfrau coginio Bwydlenni Doli Persona	 Tapiau amrywiol: Rhigymau/ hwiangerddi/ cerddi Cerddoriaeth o amrywiol wledydd Lluniau/ ffotograffau e.e. o wledydd gwahanol, cartrefi, gwisgoedd, bedydd, priodas Posterï o gyfarchion o wahanol wledydd	 Pasport Cardiau Post Yr wyddor mewn gwahanol ieithoedd Llythyrau Tocynnau awyren/ trê/ cwch Labeli e.e. bagiau Mwd a brigau Clai
Mathemateg	Adeiladu	Gemau bwrdd
 Offerynnau cerdd Bwydydd i'w didoli – cyffredin/Masnach Deg Clorian Casgliad o ffrwythau Lluniau o faneri/ cartrefi a defnyddiau o wahanol wledydd Pasta sych Lluniau ar gyfer creu amserlen ddyddiol plentyn Offer ar gyfer creu patrwm e.e. siapiau 2D, Doliau Rwsiaidd	 Lluniau o dai ac adeiladau amrywiol o amgylch y byd gan gynnwys yr ardal leol Gwellt a brigau Bocsys cardfwrdd a chynwysyddion o wahanol faint a siâp	 Gêm 'Pwy yw pwy?' Lliain bwrdd Tsieineaidd + Hambwrdd didoli + pasta + amseredd tywod + gweill bwyta (<i>chopsticks</i>) (Faint allwch chi godi mewn munud?) Gêm 'Dydy e ddim yn Deg' (Masnach Deg)
Celf a Chrefft	Hydrin	Cerdd
 Deunydd amrywiol i wehyddu e.e. mât / ffrâm wehyddu Lluniau o arteffactau crefft/ bwydydd/ baneri/ tlysau Dillad a ffabrigau gwahanol Trawsdoriad o adnoddau <i>collage</i> i greu baneri amryw fath Mygydau Affricanaidd Pypedau Stori Diwali Draig Tsieineaidd Papur du i wneud pypedau cysgodlun Deunyddiau i greu e.e. cardiau dathlu Arteffactau e.e. Mendhi Gwisgoedd e.e. sandalau, hetiau, tlysau, cychod, offerynnau Plu, gleiniau a.y.y.b. i greu Maglau Breuddwydion (<i>Dream Catchers</i>) Deunyddiau i greu pypedau pren Paent ar gyfer creu patrwm Rangoli Pasta	 Offer ar gyfer creu arteffactau e.e. Divas, modelau o fwyd Sbagetï Reis	 Offerynnau cerdd aml-ddiwylliannol Chwarae gydag offerynnau wedi'u creu Lluniau o offerynnau i'w defnyddio i greu sgôr
Tywod	Dŵr	Darganfod
 Lluniau/ ffotograffau o dirluniau'r byd e.e. twyni tywod/ yr anialwch/ traethau	 Lluniau/ ffotograffau o dirluniau'r byd e.e. rhaeadrau, moroedd, afonydd, ffynnon, cario bwcedi dŵr, pibau dŵr Lluniau o gychod Chwarae gyda chychod wedi'u creu Dillad i'w golchi	Bwydydd o wahanol wledydd Ffrwythau gwahanol Glôb/ atlas/ mapiau Arteffactau o wahanol wledydd e.e. hetiau/ tlysau/ esgidiau amrywiol/ dillad Posterï o rannau'r corff Sgerbwd/ Esgryn Adnoddau i chwarae Gêm Kim e.e. ffrwythau, casgliad o ganhwylau

Cyfoethogi'r Ddarpariaeth Parhaus: Hunaniaeth a Diwylliant

 Byd Bach	 Chwarae Rôl	Siop
Hambwrdd Tuff + adnoddau i ail-greu tirlun o wlad arall e.e. anialwch / pegwn y Gogledd Teganau teithio Anifeiliaid o wahanol gwledydd	Pabell/ wig-wam Asiant Teithio Bwyty Tsieineaidd/ Eidalaidd/ Mecsicanaidd ayyb Bwydlenni Gwisgoedd neu ddefnydd ar gyfer creu gwisg e.e. Dydd Gŵyl Dewi, Sari Creu cwch/rafft/awyren allan o focsys mawr Cynhwysion bwyd Masnach Deg	Gwisgoedd/ adnoddau addas i'r thema e.e. Bwyty Tsieineaidd – gweill bwyta (<i>chopsticks</i>) Bwydlenni a chylchgronau addas i'r thema Arian o wahanol wledydd Lluniau o wahanol siopau o wledydd ar draws y byd – creu cynnyrch i'r siopau Bwydydd Masnach Deg
Corfforol/ Symud	TGCh	Coginio
 Offer cydbwyso e.e. bagiau ffa amrywiol/ peli/ cylchoedd bach Fframiau gwehyddu o feintiau amrywiol	 CD-rom Dyddiadur Kabo Safle NGfL – Adnoddau 'Nadolig' / 'Pasg' / Diwali Cynllun llawr o'r Ysgol (ar gyfer y Bee-Bot) Tynnu lluniau gyda'r camera digidol e.e. o offerynnau i'w defnyddio yn yr ardal gerdd i greu sgôr/llun pasport/cardiau post o olygfeydd lleol ayyb	Cardiau rysâit Offer coginio e.e. platiau Mecsicanaidd/ Eidalaidd Cynhwysion Masnach Deg
Allanol		
Pabell Brigau a defnydd mawr i adeiladu e.e. pabell/wigwam - Ffabrigau/rhubanau/gwisgoedd ayyb. i berfformio dawnsfeydd e.e. Dawns y Ddraig - Chwarae gemau traddodiadol e.e. Cylch a Bachyn, Marblis, Coets - Cario dŵr ar eu pennau - Creu tân i dwymo dŵr/coginio		
Profiadau Ychwanegol	Lluniau/geirfa y gwahanol ffrwythau mewn siop ffrwythau ynghyd â phatrymau arferol e.e. Ga i os gwelwch yn dda?	

DEWISIADAU

A

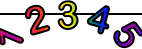
PHENDERFYNIADAU

Sgerbwd Syniadau		
Datblygiad Creadigol Gemau/caneuon cyfeillgarwch Gwneud anrhegion Breichledau cyfeillgarwch Cardiau cyfeillgarwch Defnyddiau sydd wedi'u hailgylchu Gwneud pethau gyda'i gilydd fel tîm 'Collage' gan grwpiau Poster i hyrwyddo'r cynllun bydi Dewis o ystod o ddefnyddiau er mwyn cael canlyniad penodol Gwaith dawns gyda phartner	Datblygiad Personol a Chymdeithasol, Lles ac Amrywiaeth Ddiwylliannol Eraill yn gwrando ar eich barn Gwrando ar farn eraill Cydweithio Datrys problemau Sut mae rheolau'n gallu'n helpu ni, e.e. y Cod Eco Cyfleoedd i wneud dewisiadau Dewis o weithgareddau a gychwynnir gan y plant Trefnu'r ystafell ddosbarth mewn modd sy'n caniatáu gwneud dewisiadau – gwrando ar lais plentyn Dewisiadau gartref, e.e. ailgylchu Dyddiadur dewisiadau Cyngor yr Ysgol Amser cylch Byrbrydau iach Athroniaeth i blant Gwrth-fwlio – systemau bydi/ gwneud cyfeillion newydd	Sgiliau Iaith, Llythrennedd a Chyfathrebu Straeon: "The Old Woman in the Vinegar Bottle" Aladin Nick Sharratt – "Pirate Pete" "Once Upon a time" – stori am dywysoges "You Choose" gan Pippa Goodhart a Nick Sharratt Straeon am dri dymuniad "Dinosaurs and All That Rubbish" Cyw Cors Senarios chwarae rôl Ymarferion 'cocyn hitio' Holi a datrys problemau Dolenni i 'Aeth Mam-gu i'r farchnad' Ysgrifennu at awdurdod lleol ynglŷn â materion Poster i Hoff bethau a chas bethau
Datblygu'r Gymraeg Hoff bethau a chas bethau Cyfeillgarwch Lliwiau Bwyd Teg ac annheg Cwestiynu dewisiadau Ymateb i gyfarwyddiadau Dewis ble i roi gwrthrychau i eraill gael adnabod eu lleoliad	Dewisiadau a Phenderfyniadau	
Datblygiad Corfforol Gemau ymddiried Dwi'n bod, Dwi'n gwybod, Dwi'n gallu Gemau parasiwt Gemau cymryd tro Bws cerdded Dewis o weithgareddau awyr agored Gemau efelychu	Datblygiad Mathemategol Gweithgareddau Dewch i Feddwl SCYA Didoli a dosbarthu Trafod data Diagramau Venn Diagramau canghennog Datrys problemau Cyfrif bwyd masnach deg Defnyddio arian Cyfuniadau o arian Gwneud gemau rhifo Gwneud rheolau ar gyfer gemau Chwarae gemau rhifo fesul tro Cofnodi data a gwneud dewisiadau Bee-bot – gwneud penderfyniadau ynglŷn â theithiau	Gwybodaeth a Dealltwriaeth o'r Byd/ Addysg Grefyddol Straeon o'r Beibl, e.e. dameg y talentau Symud tŷ (gellir cysylltu hyn â ffoaduriaid) Symud i wlad arall Croesawu pobl o wledydd eraill. Straeon teimladwy, e.e. Moses yn yr Aifft Iesu a'i deulu yn ffoi i'r Aifft Rama a Sita Gweithgareddau ysgol goedwig Dewisiadau iach Cerdded o gwmpas yr ardal a nodi materion y dewiswn eu newid

Cyfoethogi'r Ddarpariaeth Parhaus

Thema: Dewisiadau a phenderfyniadau

"You Choose" by Pippa Goodhart

 Tywod Clorian ar gyfer pwysu. Offer ar gyfer gwneud patrymau, e.e. cribau. Llythrennau i'w dewis ar gyfer gwneud geiriau.	 Dŵr Tiwbiau. Cysylltyddion. Gwialenni pysgota a magnetau ar gyfer dewis llythrennau/rhifau.	 Paent Paletau cymysgu. Lluniau celf i'w dewis a'u copïo. Defnyddiau gwahanol i'w hychwanegu at baent er mwyn newid ei wedd, e.e. tywod.	 Toes Lliwiadau er mwyn dewis lliwiau'r toes chwarae. Rholbrennau gweadog. Hadau, glityr ayyb. i ychwanegu gweadau i'r toes.	 Byd Bach Dewis: Celfi yn y tŷ. Anifeiliaid ar y fferm. Gosod rheilffordd Brio.
 Adeiladu Cardiau syniadau i'w dewis er mwyn gwneud model, e.e. Kid K-nex. Ffotograffau o fodelau a gynlluniwyd yn flaenorol. Multilink a llun.	 Chwarae Rôl Bocs dewis – pwy fyddwch chi heddiw? Siop esgidiau – pa rai fydddech chi'n eu dewis?	 Pen bwrdd Gemau ble mae'n rhaid dewis: Gêm Misfits. Gemau ffoneg – cysylltu llythrennau ar gyfer geiriau cytsain-llafariad-cytsain.	 Gwneud Marciau Dewis o offer er mwyn cyflawni canlyniadau a awgrymwyd. Cardiau cyfeillgarwch.	 Cornel Greu Breichledau cyfeillgarwch. Papur posteri. Llwybr i'r Bee-Bot ei ddilyn. Olwynion.
 Cornel Ddarllen "Pirate Pete" a "Once Upon a Time" gan Nick Sharratt "You Choose" gan Pippa Goodhart Llythrennau/geiriau ar gyfer gwneud geiriau ayyb	 Darganfod ICT C-Beebies Balamory Misfits. Hen gatalogau. Pecynnau hadau. Gemau pa un sydd ddim yn perthyn. Cardiau grwpiau anifeiliaid.	 Rhif Diagramau Venn. Hambwrdd/Cylch Gemau rhifau gyda rheolau. Siapiau 2D / 3D ar gyfer eu didoli. Meddalwedd coeden benderfyniadau. Sudoku lluniau.	 Cerdd Dewis o CDs er mwyn dewis cerddoriaeth. Amrywiaeth o offerynnau cerdd. Meddalwedd cyfansoddi – dewis synau.	 Corfforol Lluniau er mwyn dewis gweithgareddau. Parasiwt. Rhubanau er mwyn gwneud baneri. Cerrig camu.

Profiadau Ychwanegol: ymweliad gan swyddog diogelwch y ffyrdd / ymweliad gan yr heddlu / helfeydd trysor

IECHYD

Sgerbwd Syniadau		
Datblygiad Creadigol Gweithio â phlu sebon 'Tie dye' Paentio â swigod/marmor Lluniau dŵr Profiadau synhwyrdd – lluniau ag arogl e.e. ychwanegu powdr ysgytlaeth i baent Caneuon am ymolchi, rhannau'r corff ... Lluniau ôl llaw/ lluniau ôl troed/ bysedd Gweithio â mwd, clai, pridd Trafod patrymau o ddotiau sy'n gysylltiedig â Braille	Datblygiad Personol a Chymdeithasol, Lles ac Amrywiaeth Ddiwylliannol Trin eraill yn deg Cymharu gofal iechyd o amgylch y byd Emosiynau'n ymwneud â salwch/marwolaeth Hylendid personol Cyfrifoldebau – cadw eu hunain ac eraill yn ddiogel Sylweddoli pwysigrwydd bwyta, ymarfer a chysgu'n iawn Ymddiriedolaeth Suzy Lamplugh:- "<i>Live Life Safe</i>" Cyfeillgarwch a pherthynas ag eraill Hawliau rhyngwladol y plentyn Defnyddio stori i roi cyfleoedd i rannu profiadau ynghylch marwolaeth anifail anwes, perthynas ac ati Nam ar y Synhwyrdd Gordewdra (ei drafod â sensitifrwydd) Prosiect 'Ysgolion Iach'	Sgiliau Iaith, Llythrennedd a Chyfathrebu Gofyn cwestiynau/ anfon negeseuon, set symud a siarad (<i>walkie talkies</i>) Trafod achos ac effaith Profiadau a hanesion personol Gwrando ar ymwelwyr yn siarad am bynciau ac ymweliadau Cyfleoedd i chwarae rôl: ysbyty, meddygfa, gwasanaeth achub, siop bwyd iach <i>Barefoot Books</i> : "<i>Here we go round the Mulberry Bush</i>" – diwrnod plentyn ym mhob cwr o'r byd Cyfres '<i>First Experiences</i>' gan lyfrau Usborne <i>Mrs Lathers Laundry</i> <i>Badger's Parting Gifts</i> Llyfrau (heblaw am ffuglen) ynghylch y corff 'Pump Cawr Mawr a Mi' Siartiau llygad Cyfathrebu gan ddefnyddio Braille, arwyddo ac ati Profiadau dyddiadur dyddiol Trychinebau lleol a byd-eang
Datblygu'r Gymraeg Geirfa'n gysylltiedig â: ▪ bwydydd iach ▪ y gwasanaethau iechyd ▪ rhannau'r corff ▪ teimladau ▪ gofyn am help	Iechyd	Gwybodaeth a Dealltwriaeth o'r Byd Mae pobl angen cyfuniad o fwydydd i'w cadw'n iach Mae pob bwyd yn dod o anifail neu blanhigyn hylendid personol er mwyn atal afiechyd rhag ymledu Profiad personol o salwch Nid pawb sydd â digon o fwyd a dŵr glân: – Cymharu sychder a chario dŵr ac ati, clipiau teledu byd gwaith – meddygon, nyrsys, parafeddygon, bydwagedd, ymwelwyr iechyd, deietegwyr, deintyddion ac ati Trafnidiaeth a'i gyswllt ag iechyd Diogelwch wrth ddefnyddio'r rhyngrwyd a Pherygl Pobl Ddieithr Trefn iechyd ddyddiol Newid yn y synhwyrdd sy'n gysylltiedig ag iechyd da / gwael e.e. y golwg, dannedd yn pydru, y clyw Sut mae ein cyrff yn gweithio? Newidiadau wrth i blentyn dyfu'n oedolyn Carthffosiaeth Y gylchred ddŵr
Addysg Grefyddol Gwyrthiau Dathlu geni Angladdau/Dygymod â marwolaeth		
Datblygiad Corfforol Cadw ein hunain rhag niwed pan fyddwn yn yr awyr agored a mentro'n ddiogel Materion anabledd corfforol mewn stori e.e. straeon cadair olwyn, fframiau cerdded, sbectolau, cymhorthion clyw Trefn ymarfer corff ddyddiol Beth sy'n digwydd i'n cyrff pan fyddwn yn ymarfer? Gêm '<i>Twister</i>' -defnyddio rhannau'r corff Trafod y posibiladau o ran defnyddio rhannau'r corff Datblygu sgiliau symud manwl	Datblygiad Mathemategol Mesur gan ddefnyddio lled llaw/ camau/ tâp mesur ... Siart taldra Trefnu yn ôl maint Pwysau – defnyddio'r glorion e.e. clinig babanod Dŵr – cynhwysedd. Cario dŵr. Amser a chlociau – trefn ddyddiol i gadw'n iach Siartiau cysgu Sawl gwaith gallwch neidio... ac ati mewn munud? (defnyddio amseryddion tywod ... gan gynnwys amcangyfrif) Casglu gwybodaeth am bwysau adeg geni Cofnodi gwybodaeth ar ffurf graff Ôl troed/ôl llaw wedi eu rhifo Cyfesurynnau – defnyddio <i>bee-bot</i> Defnyddio sain h.y. cysylltu nifer clapiau â rhif	

Cyfoethogi'r Ddarpariaeth Parhaus

Thema: Pobl sy'n ein Helpu – Yr Ysbyty

 Tywod Traciau o wahanol fathau ar gyfer ambiwlansys Tywod gwlyb ar gyfer adeiladu briciau	 Dŵr Chwistrelli Dŵr mawr Tiwbiau Poteli chwistrellu Poteli storio Llwyau moddion	 Paent Rhwymynnau a deunyddiau i baentio arnynt Llenni i brintio arnynt wrth chwarae rôl	 Toes Plastr / 'modrock' i wneud castiau plastr o ddwylo	 Byd Bach Adeiladu ysbytai Cymeriadau meddygol Cerbydau'r gwasanaethau brys Mat ffyrdd
 Adeiladu au i adeiladu ysbyty Glanfa hofrennydd Pren i adeiladau gwelyau Gwelyau ar olwynion a gwaelodion y gellir eu haddasu – k'nex Lluniau o'r gwelyau a chyfarwyddiadau Pwlliau	 Chwarae rôl sgoedd meddygon a nyrsys Doliau a gwelyau Stethosgop Ffôn Blwch meddygol a Rhwymynnau Pwll tynnu	 Pen bwrdd êm 'Operation' Posau 'Pobl sy'n ein Helpu' "Twister" Teuluoedd Hapus Pwy tybed? ('Guess who?')	 Ardal ysgrifennu Cardiau apwyntiad Llyfr presgripsiwn Siartiau Clipfyrddau Bathodynau adnabod Cardiau 'Bryisia Wella'	 Bwrdd 'Dewch i Wneud' au i wneud ambiwlansys Olwynion Pwlliau Cardiau 'Bryisia Wella' Gwnio (pwythau)
 Cornel Lyfrau lyfrau ffeithiol am ysbytai/meddygon/nyrsys Straeon cyfres 'Profiadau Cyntaf' Taflenni	 Darganfod Castiau plastr Stethosgop i glywed curiad y galon Pelydrau-x Lluniau o'r babi yn y groth Thermometrau (stribedi)	 Rhifau lyfr '10 in a bed' Llinell Ffôn ambiwlans Graffiau a phapur graff Clociau i'r Ystafell Aros	 Cerddoriaeth 'Sirens' Cân 'Miss Polly' Seiloffonau – morthwyl profi atgyrch 'reflex hammer' Hwiangerddi – cerddi cysgu Gorsaf radio ysbyty	 Corfforol fer corff sy'n gysylltiedig ag iechyd Gwthio a thynnu Defnyddio pwlliau Rhwymo anaf Gefel fach (tweezers) a gwlân cotwm
Profiadau ychwanegol: Ymweliadau â'r ysbyty, Ymweliadau gan staff ysbytai				

YR
AMGYLCHEDD
NATURIOL

Sgerbwd Syniadau		
Datblygiad Creadigol Defnyddio'r dirwedd yn ysbrydoliaeth ar gyfer celf a cherddoriaeth Gweithgareddau 'Learning through Landscapes' (Dysgu drwy Dirweddau) Defnyddio adnoddau naturiol ar gyfer gwaith celf Andy Goldsworthy Adeiladu strwythurau 3D Recordio seiniau amgylcheddol Creu ôl traed a thraciau gan ddefnyddio amrywiaeth o gyfryngau Cerfluniau naturiol	Datblygiad Personol a Chymdeithasol, Lles ac Amrywiaeth Ddiwylliannol Gofalu am yr amgylchedd a sylweddoli ei bwysigrwydd Gwneud breichledi cyfeillgarwch, cadwyni, coronau ac ati o ddeunyddiau naturiol Yr hyn sydd ei angen ar anifeiliaid a phlanhigion i dyfu Difa cynefinoedd <i>Wendi Wlanog a Lili'r Wyddfa</i> Rheolau Cefn Gwlad gan y Cyngor Cefn Gwlad Parciau Cenedlaethol / Yr Ymddiriedolaeth Genedlaethol Cadwch Gymru'n Daclus Eco-ysgolion Ysgolion Cynaliadwy Ysgolion sy'n Hybu Iechyd Cymdeithas y Pridd	Sgiliau Iaith, Llythrennedd a Chyfathrebu Gofyn cwestiynau/anfon negeseuon, set symud a siarad (<i>walkie talkies</i>) Trafod achos ac effaith Profiadau a hanesion personol Gwrando ar ymwelwyr yn siarad am bwnc ac ymweliadau Cyfleoedd i Chwarae Rhan: Bwthyn y Tair Arth, Hugan Fach Goch, Hansel a Gretel, <i>'Jolly Postman'</i> Llyfrau (heblaw ffuglen) am y goedwig, môr, mynyddoedd, rhew a'r eira, anialwch, jyngl ac ati Trychinebau lleol a byd-eang <i>Where the River meets the Sea</i> <i>'Brig-ddyn' / Not a stick</i> <i>Jack and the Beanstalk / Jaspers Beanstalk</i> The World came to my place (prosiect Eden) Taith gerdded ynghylch synau Cyfleoedd i ysgrifennu â mwd, brigau ac ati <i>Owl babies</i> / 'Methu Cysgu Wyt Ti, Arth Bach?'
Datblygu'r Gymraeg Geirfa'n ymwneud â'r pwnc Cyfarwyddiadau Darllen cliwiau ar helfa drysor Geiriau yn y Goedwig		
Addysg Grefyddol Datblygu ymdeimlad o ryfeddod at harddwch tirweddau, cynefinoedd a phethau byw Arch Noa	Yr Amgylchedd Naturiol	
Datblygiad Corfforol Adeiladu cuddfan Dringo Palu Neidio i bentwr o ddail Llwybrau Gweithgareddau Ysgol Goedwig e.e. Tylwyth teg y mwd (<i>Mud fairies</i>) Defnyddio brigau, plu ac ati ar gyfer sgiliau symud manwl Cofleidio coeden Patrymau chwyrlio a throelli	Datblygiad Mathemategol Casglu deunyddiau – didoli, categorioedd a chyflwyno data mewn amryw o ffyrdd Gosod deunyddiau naturiol yn ôl eu maint, eu siâp a'u lliw Patrymau dail/celf byd natur Gweithgareddau 'Ilunio llinell' (<i>'washing line'</i>) Gwneud ffrâm gan ddefnyddio brigau a'i haneru neu ei rhannu yn bedwar â brigau. Llenwi pob adran â gwahanol bethau Mesur cylchedd coed gan ddefnyddio mesuriadau safonol ac ansafonol Casglu nifer penodol o eitemau Adio/tynnu rhifau penodol a setiau penodol Cyfleoedd i amcangyfrif	Gwybodaeth a Dealltwriaeth o'r Byd Deall bod yr hyn a wna pobl yn gallu gwella'r amgylchedd neu ei niweidio Deall bod pethau byw yn dibynnu ar ei gilydd Cynefinoedd a Thymhorau Defnyddio tir – llyfr "Window" Pethau byw Y gwahaniaethau rhwng eu hardal nhw, rhannau eraill o Gymru a rhannau eraill o'r byd Ymweld â choetiroedd/glan môr lleol i weld bioamrywiaeth, pryfetach Gweithgareddau Ysgol Goedwig Dangos delweddau ac adrodd straeon am amrywiaeth o fywyd gwyllt/ardaloedd naturiol o amgylch y byd Y Tywydd Ymweld â Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru Datgelyddion metel Llwybr ffotograffig

Cyfoethogi'r Ddarpariaeth Parhaus

Thema Yr Amgylchedd Naturiol - Y Goedwig

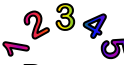
 Tywod Conau, mes, brigau Anifeiliaid plastig Twndisau dail	 Dŵr Twndisau dail Anifeiliaid y Coed (wedi eu gwneud o blastig) Blodau Hadau Dail a cherigos – arnofio neu suddo?	 Paent Dail, brigau, conau Tywod, mwd Rhodyn, plu, dail ar gyfer argraffu Cerigos i'w peintio	 Toes Anifeiliaid cerrig Adnoddau naturiol Brigau i'w torri Brigau i'w rhoi mewn toes Pwll clai	 Byd Bach Blwch/twba twff ac arno laswellt/gwair Anifeiliaid plastig <i>Jelly Baff</i> ar gyfer gwern/cors <i>Y Gryffalo</i> <i>Persi, Ceidwad y Parc</i>
 Adeiladu Brigau, boncyffion bach, conau Set anifeiliaid <i>Interstar</i> Cortyn Pwlïau Adeiladu pont	 Chwarae rôl Gwthyn yn y goedwig e.e. Hugan Fach Goch, Y Tair Arth, 'Persi, Ceidwad y Parc' Gwisgoedd siâp anifeiliaid Mygydau siâp anifeiliaid	 Pen Bwrdd Posau Gêmau Loto Gêm Dominos ar thema anifeiliaid	 Ysgrifennu Adnoddau naturiol Stensiliau Patrymau dail i'w copïo Ôl traed siarcol	 Bwrdd 'Dewch i Wneud' Brigau gwair/glaswellt Deunyddiau naturiol "Melin Lifio" Darnau pren Morthwylion a Hoelion (goruchwylio manwl o'r dasg dan sylw, i gychwyn)
 Cornel Lyfrau Lyfrau Gwybodaeth Straeon e.e. Y Gryffalo, straeon tylwyth teg Pypedau Sachau cyffwrdd ('feely bags')	 Darganfod Adnoddau naturiol corol e.e. dail, blodau, grifft broga Chwyddwydrau Teclyn gwylio pryfetach / microsgop camerâu	 Rhifau Canllaw traed rhifau Adnoddau naturiol i gyfrif, didoli a gwneud patrymau â nhw Llwybr Mathemateg	 Cerddoriaeth Canllawiau o synau anifeiliaid Ffyn ac ati i daro, gwneud synau Clychau gwynt Chwythbrennau	 Corfforol Bonion coed Boncyffion ar gyfer dringo/neidio Cwrs rhwystrau Llwybrau yn y goedwig
Profiadau ychwanegol: mynd am dro mewn coetir, picnic, mynd am dro yn y glaw, y goedwig leol, mynd am dro yn y Fforest, Gardd Fotaneg Genedlaethol Cymru				

TREULIANT A GWASTRAFF

Sgerbwdd Syniadau		
Datblygiad Creadigol Gwaith celf o fagiau plastig, e.e. gweu, gwneud slefren fôr ayyb. Gwneud modelau o sbwriel, e.e. pypedau o botiau iogwrt, gludwaith o fagiau creision, gwneud ceir ayyb Gwneud offerynnau cerdd o sbwriel, e.e. clychau gwynt, ffon dewin glaw Cynllunio bin compost. Edrych ar enghreifftiau Defnyddio hen ddillad i wneud bwgan brain Artist ar ymweliad yn gweithio gyda sbwriel Cerddoriaeth a symud gan ddefnyddio offerynnau gwneud. Cysylltu hyn â theithio a chludiant Chwarae rôl gan ddefnyddio dŵr Defnyddio hen ddillad i wneud blancedi, llenni ayyb i'r ystafell ddosbarth	Datblygiad Personol a Chymdeithasol, Lles ac Amrywiaeth Ddiwylliannol Angen ac Eisiau - gweithgaredd gan ddefnyddio bag teimlo er mwyn i'r plant drafod yr hyn sydd ei angen arnynt a'r hyn yr ydynt ei eisiau, h.y. bwyd, dŵr, teganau, gemau electronig, ffôn symudol ayyb DVD "Games We Play" Diwylliannau eraill yn casglu dŵr, sut maen nhw'n teithio ayyb. Milltiroedd bwyd – sut mae bwyd yn dod i Gymru? Gweithgaredd gan ddefnyddio basged ffrwythau. O ble daeth y ffrwythau? Beth sydd wedi teithio bellaf ayyb Gofalu am blanhigion Gofalu am yr ysgol a'r gymuned - sbwriel Teganau wedi'u gwneud o ddefnyddiau a ailgylchwyd, e.e. ceir, beiciau ayyb Cael cyngor yr ysgol i ddod â materion yn ymwneud â gwastraff bwyd at sylw'r pennaeth Dod â hen ddillad i'r ysgol i'w cyfrannu i siopau elusennau	Sgiliau Iaith, Llythrennedd a Chyfathrebu Creu sgript i gysylltu pypedau sbwriel â thema treuliant a gwastraff – sioe bypedau Cerddi am wastraff Gwneud arwyddion a phosteri i'w gosod o gwmpas yr ysgol Ysgrifennu llythyron a chardiau post at blant tramor (ysgrifennu â phwrpas) Pecynnu bwyd - cynllunio labeli ar gyfer pacedi ... Cyfarwyddiadau ar sut i hau llysiau Cadw dyddiadur am dyfu Ysgrifennu cyfarwyddiadau ar gyfer gêmiau Gweithgareddau 'cocyn hitio' yn ymwneud ag angen / eisiau Gweithgareddau llyfrau straeon – gweler y rhestr llyfrau am lyfrau straeon a llyfrau gwybodaeth - Sut mae straeon yn dechrau / gorffen - Swigod siarad - Stopio ac aildddechrau drama i wneud dewisiadau - Gweithgareddau ffonig - Odli - Dilyniannu Defnyddio blychau cardfwrdd ar gyfer chwarae rôl ac archwilio
Datblygu'r Gymraeg Enwi ffrwythau Enwi cerbydau Gorchmynion ar gyfer gêmiau Geirfa eitemau y gellir eu hailddefnyddio / ailgylchu Arwyddion dwyieithog Cyfrif	Thema: Treuliant a Gwastraff	Gwybodaeth a Dealltwriaeth o'r Byd Archwilio mathau o wastraff ○ Dŵr - casglu dŵr glaw ○ Ynni ○ Bwyd – pecynnu/ compostio/ gwastraff cegin ○ Papur Plannu ffrwythau a llysiau gan ailddefnyddio hen esgidiau glaw, teiars, bwcedi ayyb. Gwneud papur a'i ddefnyddio i wneud cardiau / posterï ayyb. Cynllunio a gwneud barcudiaid (gan ddefnyddio helyg a dyfwyd ar y safle – gweler DVD "What Makes Me Happy" – Achub y Plant Casglu sbwriel – archwilio ardrawiad amgylcheddol ac ardrawiad ar fywyd gwyllt a chymuned
Datblygiad Corfforol Gemau traddodiadol dan do ac awyr agored Gemau o gwmpas y byd Cerdded a beicio i'r ysgol Sgiliau motor manwl wrth blannu Sgiliau motor manwl wrth weu Casglu sbwriel Gwnïo blancedi a llenni ayyb	Datblygiad Mathemategol Trafod data gwastraff - bwyd yr Ysgol/ papur ... Cyfrif sbwriel Arolwg trafndiaeth a didoli trafndiaeth Lluniau o drafndiaeth Didoli sbwriel Didoli a chydweddu ffrwythau a llysiau Mesur milltiroedd bwyd ar fap gyda darn o liny. Hiraf / byrraf ayyb. Pwyso sbwriel cyn ac ar ôl ailgylchu Siâp sbwriel – siapiau 2D a 3D Mesur planhigion Graffau hoff fwyd ayyb. Mesur dŵr glaw	

Cyfoethogi'r Ddarpariaeth Parhaus

Thema: Treuliant a Gwastraff - Sbwriel Sbango

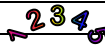
 Tywod Darnau o jync i'w cuddio yn y tywod, e.e. a allwch chi ddod o hyd i blastig / papur ayyb?	 Dŵr Amrywiaeth o boteli jync ayyb. ar gyfer llenwi ac arllwys.	 Paent Defnyddiau jync, botymau a ffrwythau i argraffu/ dynnu lluniau. Gwneud modelau. Printio dail. Pypedau clai.	 Toes Defnyddiau ar gyfer printio / gwneud argraffiadau. Toes lliw ar gyfer gwneud gwrthrychau sydd yn y stori.	Byd Bach Dewis o anifeiliaid o'r stori Cartrefi anifeiliaid. Cartrefi eu hun. 'Sbwriel ailgylchu' Mwsogl/defnyddiau naturiol er mwyn creu cynefinoedd.
 Adeiladu Creu modelau o sbwriel – amrywiaeth o flychau, caniau ayyb. Gwneud biniau ailgylchu.	 Chwarae Rôl Cornel Cartref. Offer glanhau. Pypedau anifeiliaid. Gweithgareddau 'cocyn hitio'.	 Ben bwrdd Posau anifeiliaid y goedwig. Didoli gwrthrychau. Cardiau snap.	 Gwneud Marciau Cyfleoedd i ysgrifennu llythyron. Cardiau diolch. Arwyddion – Dim Sbwriel!	 Cornel Creu Botymau i wneud mwclis. Edafu. Labeli ar gyfer biniau. Pypedau hosan.
 Cornel Ddarllen Llyfrau straeon. Llyfrau ffeithiol am waredu gwastraff.	 Darganfod Gwneud map yn dilyn ôl sbwriel. Tanlinellu nodweddion. Didoli yn ôl defnydd – ffoil, plastig, papur ... Blasu ffrwythau. Didoli defnyddiau y gellid eu compostio neu eu hailgylchu. Gweithgareddau â mwgwd (Synhwyrâu) Ble mae sbwriel yn mynd?	 Rhif Darnau o sbwriel i'w cyfrif, eu didoli a'u cyd-weddu. Trafod data.	 Cerdd Gynghrair wedi'u gwneud o sbwriel i greu taith sain y sbwriel, h.y. clec, bang, crash.	 Corfforol Yr holl sbwriel y tu allan. Ras ysgubo!

Profiadau Ychwanegol: Cyfleoedd i ymweld â safleoedd gwaredu / ailgylchu gwastraff. Defnyddio dvds "Refuse Collectors & Recyclers" / 2 "Simple City".

**NEWID
YN YR
HINSAWDD**

Sgerbwdd Syniadau		
Datblygiad Creadigol (Sicrhau bod amrywiaeth o ddeunydd ail-gylchu ar gael yn barhaus) Creu barcud/ melin wynt gan ddefnyddio ‘sbwriel’ Ail-gylchu a chreu modelau sbwriel Creu <i>collage</i>/ defnyddio clai – anialwch/ Pegwn y Gogledd/ i adlewyrchu nodweddion tymhorau/ bwyd o bell/ bwyd lleol Creu sefyllfa byd bach chwarae rôl – anialwch/ Pegwn y Gogledd/ i adlewyrchu nodweddion tymhorau/ bwyd o bell/ bwyd lleol Creu sefyllfa chwarae rôl gorsaf drên/ bws Creu bag – bagiau ailgylchu/ basgedi Edrych ar luniau/ ffotograffau o dywydd neu dymor gwahanol e.e. lluniau o dywydd oer Breughel Canu caneuon gwahanol am dywydd e.e. ‘Dringodd y Pry Copyn’ ‘Y Gwch’ Gwrando ar gerddoriaeth wahanol sy’n dehongli tywydd e.e. Vivaldi - Y Pedwar Tymor’ Ymateb i gerddoriaeth gwahanol dywydd drwy luniadu’r hyn maent yn ei ‘weld’ yn eu meddyliau Defnyddio offerynnau i gyfansoddi cerddoriaeth sy’n adlewyrchu tywydd gwahanol Creu offeryn glaw – ysgydwr glaw Chwarae rôl - dynwared dyn/ dynes y tywydd wrth astudio tywydd gwahanol wledydd/ sylwebaeth tywydd yr ardal leol	Datblygiad Personol a Chymdeithasol, Lles ac Amrywiaeth Ddiwylliannol Creu cysylltiad a datblygu perthynas gyda chymuendau eraill e.e. Ewrop a thu hwnt Gwahodd rhieni/ mam-gu/ tad-cu i siarad a rhannu profiadau am deithiau a gwyliau gwahanol Tŷ Eco - beth yw tŷ eco? Stori’r Gwynt a’r Haul Diogelwch yr haul - beth sydd angen arna i fynd i’r traeth? Gêm dis - Casglu popeth sydd angen ar dedi Cewynnau (<i>nappies</i>) - rhai taflu i fwrdd neu rhai gellid eu hailddefnyddio Trafod emosiynau gwahanol e.e. sut wyt ti’n teimlo pan mae hi’n braf/ wlyb/ oer? Cartrefi plant gwahanol ar draws y Byd h.y. trafod sut maent wedi eu haddasu ar gyfer hinsawdd gwahanol	Sgiliau Iaith, Llythrennedd a Chyfathrebu Ail-ddefnyddio amlenni/ papur/ cardiau pen blwydd ayyb Storiâu ‘Y Byd a Greodd Geraint’; Yr Arth Eira – Piers Harper; Y Tri Mochyn Bach; <i>Peter’s Place</i>; Mi Welais Long yn Hwyllo; Sbwriel Sbango; Achub Pori; <i>Dinosaurs and all that rubbish</i>; <i>Chasing the Sun – Stories from Africa</i>; Owen a’r dinosoriaid; Marged a’r Dinosor Trafod lluniau a storiâu am blant sy’n byw mewn hinsawdd gwahanol Gwyllo a thrafod digwyddiadau sydd wedi digwydd oherwydd tywydd e.e. llifogydd Dyweddiadau am y tywydd e.e. Haul y bore – aml gawode, Rhigymau amrywiol e.e. ‘Buwch goch gota’ Creu poster/ taflenni i hyrwyddo pwysigrwydd arbed ynni e.e. Trowch y golau i fwrdd
	Newid yn yr Hinsawdd	Gwybodaeth a Dealltwriaeth o’r Byd Sut allwn wella ein hysgol/ iard/ cae gan ddefnyddio bocs awgrymiadau neu ddail ar goeden syniadau Newidiadau mewn tywydd/ tymhorau/ dillad. Arsylwi ar effaith y tymhorau/ tywydd ar anifeiliaid/ planhigion Casglu data e.e. coeden dywydd/ cymharu tymhorau Ailgylchu/ Claddu sbwriel O ble mae bwyd yn dod? Defnydd o drydan (o’r blaen a heddiw) Golchi dillad/ Coginio ddoe a heddiw - cymharu â chyferbynnu Tyfu gwahanol bethau - llysiau/ perlysiâu Cylch dŵr - casglu dŵr glaw Dinosoriaid - beth ddigwyddodd iddynt? ayyb Datblygu cod eco - e.e. 5 rheol aur Ymchwilio i sut mae patrwm tywydd yn newid o wlad i wlad Adnabod anifeiliaid sydd yn byw mewn hinsawdd gwahanol Tynnu ffotograffau digidol o fan penodol e.e. gwely blodau/ coeden dros y flwyddyn er mwyn adnabod newid mewn tywydd Defnyddio modelau o anifeiliaid a cherbydau sy’n teithio neu symud mewn dŵr/ tywod
Datblygu’r Gymraeg Datblygu geirfa trwy ddysgu enwau e.e. y tywydd, nodweddion tywydd, disgrifio’r tywydd Disgrifio’r tywydd yn ddyddiol Dysgu caneuon/ hwiangerddi traddodiadol e.e. ‘Bwrw glaw yn sobor iawn’ Chwarae gemau e.e. ‘Beth welaf i gyda fy llygad bach i?’, Gem cof ‘Kim’,	Datblygiad Mathemategol Casglu data - i greu graff tywydd (TGCh – basdata 2 <i>Simple</i>)/ <i>Weather watch</i> BBC o’r we - i greu graff ‘Sut mae’r plant yn teithio i’r ysgol?’ - RSPB – ‘<i>Big birdwatch</i>’ Casglu a didoli sbwriel – casglu data Mesur - planhigion yn tyfu/ cwymp glaw/ maint pwll dŵr wrth sychu yn yr haul/ maint cysgogion yn ystod y dydd/ faint o amser mae’n cymryd i doddi ciwbiau iâ Ymchwil - mesur egni o fewn yr ysgol - cymharu 2 dymor (haf/ gaeaf) Amseru pa mor hir mae’n cymryd i ddŵr gynhesu ar ffwrn solar Llyfrau cyfri e.e. ‘<i>One child, one seed</i>’ Defnyddio arian i brynu tocynnau trên/ bws ac edrych ar amserlenni trên neu bws	Addysg Grefyddol Storiau: Llyfr Mawr Awen – Y Byd Natur/ Storm ar y Môr/ Arch Noa/ Stori Jona a’r winwydden/ Stori Tŷ ar y tywod/ graig/ mynydd Arsylwi a thrafod lluniau o wsgoedd cymeriadau o’r Beibl
Datblygiad Corfforol Cerdded i’r Ysgol/ Beiciau ar yr iard Drama - dinosoriaid ‘<i>Tidying up Machines</i>’ tud 66 Llawlyfr Oxfam Casgliad o ddillad i bacio cês i fynd ar wyliau lleol/ tramor Gêm rhagolygon y tywydd - Cyhoeddi tywydd a’r gweddill i ffeindio’r dillad addas Trafod ac efelychu ffyrdd gwahanol o deithio e.e. cerdded/ beicio/ car/ awyren		

Cyfoethogi'r Ddarpariaeth Parhaus: Newid yn yr Hinsawdd

 Darllen Y Byd Greodd Geraint Yr Arth Eira Y Tri Mochyn bach Sbwriel Sbango Achub Pori <i>Peter's Place</i> Mi Welais Long yn Hwyllo Owen a'r deinosoriaid <i>Dinosaurs and all that rubbish</i> Posteri dywediadau am y tywdd Atlas	 Clonc Cardiau lluniau o dywydd anghyffredin e.e. llifogydd/ sychder/ tywydd gwahanol/ tymhorau/ gwesty iâ Rhoi sylwebaeth tywydd y dydd	 Marcio Cofnodi dyddiadur tywydd Rhestr deunyddiau adeiladu Rhestr bwyd Rhestr ansoddeiriau Deunyddiau i greu tocynnau bws / trên
 Mathemateg Thermomedr Mesurydd glaw Lluniau o fathau o gludiant Rhaglen TGCh – 2Simple Prenau Mesur Coeden Dywydd Amserlenni trên/ bws amrywiol	 Adeiladu Lluniau o dai a cartrefi Y Tri Mochyn Bach – deunyddiau gwahanol ar gyfer adeiladu	 Gemau bwrdd Gêm Orchard toys
 Celf a Chrefft Deunydd ail-gylchu Sbwriel Deunydd <i>collage</i> Gwellt Deunyddiau ar gyfer creu bagiau/ basgedi Lluniau artistiaid e.e. Breughel Ffotograffau o dywydd/ tymhorau gwahanol Offer ar gyfer creu blwch bwydo adar	 Hydrin Eira ffug Rhew Creu papur	 Cerdd Creu ysgydwy'r glaw Creu offerynnau gan ddenfyddio deunyddiau ail-gylchu/ sbwriel Caneuon 'Rhowch y sbwriel yn y bin' CD – Ailgylchu – Y Brodyr Greogry – + Y Tywydd + Ceredig y Cob Tu ôl i'r dorth mae'r blawd Dringodd y Pry Copyn CD – Vivaldi – 'Y Pedwar Tymor' Posteri o rigymau/ caneuon
Tywod Deinosoriaid – Hambwrdd tuff Teganau teithio Y traeth –creu golygfa'r traeth Lluniau o olygefydd ar draws y Byd – o'r anialwch/ traethau ayyb	Dŵr Casglu dŵr Rhewi dŵr a defnyddio lliw bwyd – gadael i'r darn rhew doddi yn y twba dŵr Golchi dillad Cario dŵr Lluniau/ ffotograffau o dirluniau'r byd	Darganfod Gwahanol ffynonellau golau Cylchred ddŵr Defnydd trydan yn yr ysgol/ tŷ Creu cylched trydan Casglu dŵr glaw Offer a ffotograffau yn dangos coginio ddoe a heddiw Planhigion Atlas

Cyfoethogi'r Ddarpariaeth Parhaus: Newid yn yr Hinsawdd

 Byd Bach Tŷ Eco Creu tirluniau o wahanol wledydd – hambwrdd tuff Adnoddau byd bach e.e. anifeiliaid / planhigion/ deunydd naturiol	 Chwarae Rôl Tŷ Eco Deinosoriaid Pacio cês – mynd ar wyliau Stori'r Gwynt a'r Haul Creu Cornel Glan-y-môr Cardiau trefnu stori - pethau'n tyfu Dillad amrywiol dywydd Gorsaf drên neu fws	Siop Gwerthu adnoddau lleol – ymweld â siop fferm ac archfarchnad
 Corfforol/ Symud Dalwch y Cysgod Cerdded i'r ysgol Beiciau/ teganau mawr <i>Tidying up Machines</i> tud 66 Llawlyfr Oxfam Cario pethau – dŵr/ siopa. Sut? Beth a ddefnyddir?	 TGCh <i>Infant Video Toolkit – 2 Create a Story</i> Camera digidol Microsgop digidol	Coginio Coginio gyda bwydydd lleol/ rhai a dyfwyd ar yr ysgol
Allanol Cynwysyddion gwahanol i gasglu dŵr glaw Thermomedr Mesurydd glaw - hosanau gwynt amrywiol Didoli welis/ sandalau Claddu sbwriel – beth sy'n pydru a beth sydd ddim Tynnu llun – cysgodion gyda sialc. Arsylwi ar y cysgodion yn symud yn ystod y dydd Deunydd i greu ffwrn solar Planhigion a hadau llysiau		

Rhestr o lyfrau defnyddiol

Golcha dy ddwylo	Tony Ross <i>Carreg Gwalch</i>
Bwyd, bwyd, bwyd	add. Rhodri Owen <i>Gomer</i>
Hadau	Catherine Ferreira <i>Ginn Science</i>
Fi a fy nghorff	add. Sian Lewis <i>Gomer</i>
Sblish Sblash Sblosh!	add. Elin Meek <i>Gomer</i>
Eating	Gwenyth Swain <i>small world</i>
Gwynt a Glaw, Heulwen Ddaw	Catherine a Laurence Anholt Cymdeithas Lyfrau Ceredigion
Dydy Crocodeilod ddim yn glanhau eu Dannedd	Colin Fancy <i>Dref Wen</i>
Mae pawb yn mynd ar Safari	Add. Mererid Hopwood ac Elin Meek – <i>Llyfrau Barefoot</i>
Aeth Mam-gu i'r farchnad	Add. Mererid Hopwood – <i>Llyfrau Barefoot</i>
Webster's Walk – Dyfrig yn mynd am dro	Jill Dow - <i>Dref Wen</i>
Mynd i'r Gem	Margaret Mathews
Disgwyl Eira	
Son am sioe	
Pentrefi Hud	Sian Lewis – <i>FBA Publications</i>
Eddie's Garden	Sarah Garland Frances <i>Lincoln Children's Books</i>
Harvey the Gardener	Lars Klinting – <i>Kingfisher</i>
Dyddiadur Kabo/Kabo's Diary	<i>GOMER</i>
Stori Jaci/Gerry's Story	<i>GOMER</i>
Diwrnod cyntaf Nia/Nia's first Day	<i>GOMER</i>
Annwyl Dad/Dear Daddy	Phillippe Dupasquier – <i>Gwasg Taf/Puffin</i>
Rownd y Byd yn y Ras Falwnau	orau erioed /The Great round-the-world Balloon Race
	Sue Scullard <i>MacMillan/Gomer</i>
Gwlad Bell, Bell....	Phillippe Dupasquier
Wait and See	Tony Bradman – <i>Mammoth</i>
The Gardening Book	Jane Bull <i>Dorling Kindersley</i>
My Cat likes to hide in boxes	Eve Sutton <i>Puffin</i>
Fun with Gardening	Clare Bradley – <i>Southwater</i>
Daliwch yr Afr 'na Diwrnod Marchnad yn Nigeria	
	Polly Alakija – <i>Llyfrau Barefoot</i>
Dawns yr Eliffant Taith i India	Theresa Heine – <i>Llyfrau Barefoot</i>
Mathias ac Amadou	Ariane LeFort - <i>Comisiwn Ewropeaidd</i>

Gwnaethpwyd y gwaith hwn yn bosib â chyllid oddi wrth Galluogi Cymorth Effeithiol. Derbyniodd grwpiau o ymarferwyr ac athrawon ymgynghorol themâu o ddogfen Llywodraeth Cynulliad Cymru *Addysg ar gyfer Datblygu Cynaliadwy a Dinasyddiaeth Fyd-eang: Dealltwriaeth Gyffredin* a'u mapio i'r *Fframwaith ar gyfer Dysgu Plant 3 i 7 oed yng Nghymru*.

Diolch i bob un o'r Aelodau Grŵp canlynol a gyfrannodd at y prosiect hwn:

SIR BENFRO

Jo Edwards	Athrawes Ymgynghorol y Cyfnod Sylfaen
Heather Cale	Swyddog Cefnogi a Hyfforddiant y Cyfnod Sylfaen
Catrin Davies	Athrawes y Cyfnod Sylfaen - Ysgol Clydau
Claire Lewis	Athrawes y Cyfnod Sylfaen- Ysgol Wirfoddol a Reolir Llangwm
Janie Pridham	Swyddog Ysgolion Cynaliadwy Sir Benfro

CEREDIGION

Hazel Davies	Ysgol G Beulah
Susan Lewis	Ysgol G Aberporth
Polly Seton	Athrawes Ymgynghorol ar gyfer Dimensiwn Rhyngwladol
Hilary McConnell	Athrawes Ymgynghorol y Cyfnod Sylfaen
Bethan Owens	Athrawes Ymgynghorol Hyfforddiant y Cyfnod Sylfaen
Linda Davies	Athrawes Ymgynghorol ar gyfer Sector Cyn Ysgol Nas cynhelir
Nicola Edwardes	Athrawes Ymgynghorol ar gyfer Sector Cyn Ysgol Nas cynhelir
Vanessa Bowen	Athrawes Ymgynghorol ar gyfer Sector Cyn Ysgol Nas cynhelir

SIR GAERFYRDDIN

Geraint Bevan	AALI Sir Gaerfyrddin
Buddug Jones	Ysgol Saron
Jill Arnold	Ysgol Llangynnwr
Kay Jenkins	AALI Sir Gaerfyrddin
Ann Clwyd Davies	AALI Sir Gaerfyrddin
Tanya Morgans	AALI Sir Gaerfyrddin

"Cofiwch drin y Ddaear yn dda. Ni chawsoch hi gan eich rhieni – fe'i benthywyd ichi gan eich plant."

Dihareb o Cenia